

Grafisk Uddannelsessekretariat

Traceundersøgelse

Belysning af grafiske teknikeres uddannelses- og beskæftigelsessteder, beskæftigelse, videreuddannelse mv.

November 2012

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Baggrund.....	3
Præsentation af respondentgruppen og undersøgelsesmetode	3
Virksomhedskategorier for uddannelsessted og efterfølgende beskæftigelse.....	4
Bevægelse mellem virksomhedstyper.....	6
Ledighed og uddannelse i forhold til virksomhedstyper	7
Arbejdsfunktioner for de beskæftigede	8
Nuværende beskæftigelsessituation	9
Beskæftigelsessituation alle respondenter	9
Beskæftigelsessituation kønsopdelt.....	10
Beskæftigelse inden for branchen.....	10
Ledighed og forventning til fremtiden som grafisk tekniker	10
Anden uddannelse, videreuddannelse	11
GVU-elever	12
Respondenternes kommentarer	13
Sammenfatning	14
Bilag	15

Indledning

I september 2012 gennemførte Grafisk Uddannelsesudvalg en traceundersøgelse blandt de færdiguddannede grafiske teknikere. Siden uddannelsens start i 2006 og frem til udgangen af september måned 2012 er der uddannet 156 grafiske teknikere, inklusiv GVU-elever og færøske elever. Formålet med en traceundersøgelse blandt de færdiguddannede har været at få viden om uddannelses- og beskæftigelsessteder, beskæftigelsesgrad, arbejdsfunktioner, samt anvendelse af efteruddannelse og anden uddannelse.

Udvalget gennemførte i 2006 en lignende undersøgelse på mediegrafikeruddannelsen. Resultatet af denne undersøgelse var og er fortsat et værdifuldt grundlag for udvalgets løbende arbejde med uddannelsen og forståelse af de uddannede og branchen. Det har været et ønske for Grafisk Uddannelsesudvalg at gennemføre en lignende undersøgelse blandt de uddannede grafiske teknikere, og med en forestående revision af uddannelsen er tidspunktet oplagt. Traceundersøgelsen for mediegrafikeruddannelsen har dannet baggrund for metode og fokus i den aktuelle undersøgelse blandt de grafiske teknikere.

Traceundersøgelsen giver en spændende indsigt i, hvordan det er gået de første uddannede grafiske teknikere, samt grundlag for at vurdere, hvorvidt målsætningen med uddannelsen er nået. Med undersøgelsen opnår det faglige udvalg en værdifuld viden, og rapporten kan dermed danne grundlag for den løbende evaluering og udvikling af uddannelsen.

Undersøgelsens foreløbige resultater blev præsenteret på udvalgets 39. møde den 25. oktober 2012.

November 2012

Baggrund

Grafisk teknikeruddannelsen afløste i 2006 de tre grafiske erhvervsuddannelser grafisk trykker, serigraf og bogbinder. Formålet var at udvide beskæftigelsesområdet inden for produktion af trykt kommunikation, så processen fra modtagelse af filer over tryk- og printområdet frem til det færdige produkt blev dækket. Særligt inden for områderne digitaltryk og print var der en forventning om at uddannelsesdække et nyt område. Grafisk teknikeruddannelsen skulle tilføre branchen nye uddannelsesområder, og den grafisk uddannede medarbejders fleksibilitet og beskæftigelsesmuligheder øges.

Den nye uddannelsesprofil viste sig at være attraktiv for både virksomheder og elever, så der inden for det første år blev indgået 100 uddannelsesaftaler. Tallet for uddannelsesaftaler er siden faldet markant som følge af den finansielle krise og dens indvirkning på den grafiske branche. Vurderingen er fortsat, at uddannelsen matcher branchens behov, også på sigt.

Uddannelsen udbydes på tre skoler, henholdsvis Media College Aalborg, Hansenberg og Københavns Tekniske Skole.

Præsentation af respondentgruppen og undersøgelsesmetode

Der er siden uddannelsens start og frem til udgangen af september måned 2012 uddannet i alt 156 grafiske teknikere, inklusiv GUV-elever og færøske elever. De første grafiske teknikere afsluttede uddannelsen i maj 2009.

Formålet med at gennemføre en traceundersøgelse har været at samle information om hvilke typer virksomheder, der henholdsvis uddanner og beskæftiger grafiske teknikere, deres beskæftigelse samt efter- og videreuddannelsesfrekvens og eventuelle ønsker om kurser. Der er desuden givet mulighed for, at den enkelte kunne tilføje yderligere kommentarer.

Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse (bilag 2) blandt de uddannede, heriblandt nogle som blev uddannet, mens undersøgelsen blev gennemført. Spørgeskemaet blev udsendt ultimo september med frist for indsendelse den 15. oktober 2012. Spørgeskemaet blev sammen med et følgebrev (bilag 1) og en frankeret svarkuvert sendt til seneste kendte adresse, svarende til den adresse, der i det administrative system EASY-P, var angivet ved uddannelsens afslutning. Der blev udloddet en iPad ved lodtrækning blandt de først 100, der svarede.

I alt 156 personer modtog et spørgeskema, heraf har 74 personer svaret. Der blev returneret otte breve med adresse ukendt. Svarprocenten nåede således op på 50 % fordelt på 59 (80 %) mænd og 15 (20 %) kvinder. Kønsfordelingen for respondentgruppen svarer dermed stort set til den samlede gruppe af uddannede. Kønsfordelingen blandt samtlige uddannede er 81 % mænd og 19 % kvinder.

En svarprocent på 50 % vurderes som meget tilfredsstillende, hvorfor undersøgelsens resultater må antages at give et retvisende billede af de grafiske teknikeres beskæftigelsessteder, arbejdsfunktioner, beskæftigelse og uddannelse.

Tabel 1: Uddannelsesår samtlige uddannede, respondenter og procentandel heraf

Uddannelsesår	Samtlige uddannede	Respondenter	Procentandel
2009	12	8	67 %
2010	66	22	33 %
2011	53	29	55 %
2012	25*)	15	60 %
I alt	156	74	50 % **)

*)Til og med september 2012. **) Otte breve har været uanbringelige, hvorfor 148 personer må formodes at have modtaget spørgeskemaet, heraf har halvdelen svaret.

Virksomhedskategorier for uddannelsessted og efterfølgende beskæftigelse

Siden uddannelsens start er ca. 200 virksomheder blevet godkendt til at uddanne elever. Det er både de traditionelle virksomheder, der tidligere uddannede grafiske trykkere, serigrafer og bogbindere, men også virksomheder inden for digitaltryk, storformatprint og skiltevirksomheder har taget uddannelsen til sig.

I undersøgelsen er respondenterne blevet bedt om at angive, hvilken type af virksomhed vedkommende er uddannet i. Svarene er inddelt i seks foruddefinerede virksomhedskategorier eller virksomhedstyper.

Virksomhedskategorier anvendt i forhold til uddannelsessted:

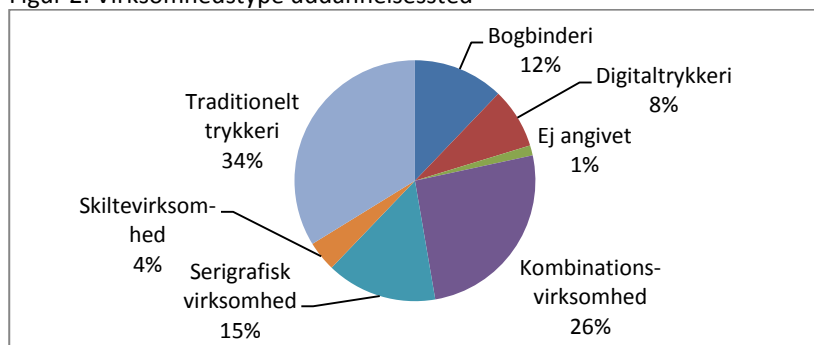
- Skiltevirksomhed
- Traditionelt trykkeri (offset, heatset, flexo mv.)
- Digitaltrykkeri / printvirksomhed
- Bogbinderi
- Serigrafisk virksomhed
- Kombinationsvirksomhed

De samme kategorier er gået igen som svarmulighed for beskæftigede inden for branchen, her suppleret med kategorien "Anden", forstået som anden type virksomhed end de nævnte. Ved afkrydsning af denne kategori blev respondenterne særskilt opfordret til at angive hvilken anden type af virksomhed inden for branchen, vedkommende er beskæftiget i. Feltet blev udfyldt af få (3), og alene som en uddybning af de øvrige virksomhedskategorier eller arbejdsfunktioner, for eksempel avisrotation som supplement til traditionelt trykkeri. Alle beskæftigede inden for branchen er således beskæftiget i en virksomhed, der falder ind under en af de seks nævnte kategorier. En vis variation fremgår dog af arbejdsfunktionerne, som nedenstående oversigt viser.

Sekretariatet har tidligere, siden uddannelsens start og frem til udgangen af 1. halvår 2011, ud fra virksomhedens ansøgningsskema registreret de godkendte virksomheders fordeling inden for de nævnte kategorier, bortset fra at der tidligere indgik en kategori for traditionelt trykkeri med færdiggørelse. I dag anvendes EASY-P systemets mulighed for at trække oplysninger om branchekoder for godkendte virksomheder med udgangspunkt i CVR-registeret.

Svarfordeling for uddannelsessteder og beskæftigelsessteder vises i nedenstående diagrammer.

Figur 2: Virksomhedstype uddannelsessted

Antal respondenter i alt: 74 personer, heraf fordelt på bogbinderi (9), digitaltrykkeri/printvirksomhed (6), ej angivet (1), kombinationsvirksomhed (19), serigrafisk virksomhed (11), skiltevirksomhed (3) og traditionelt trykkeri (25).

Alle kategorier i spørgeskemaet er repræsenteret i besvarelsene, kun en enkelt har undladt at besvare spørgsmålet. Besvarelsene viser, at ca. en tredjedel (34 %) er udlært fra traditionelt trykkeri, mens ca. en fjerdedel

(26 %) er udlært i en kombinationsvirksomhed. Fordelingen på serigrafisk virksomhed og bogbinderi er næsten lige store (15 % og 12 %). Der er færrest grafiske teknikere uddannet fra digitaltrykkeri og skiltevirksomhed.

Fordelingen på uddannelsessteder svarer i hovedtræk til sekretariatets seneste opgørelse af samtlige godkendte virksomheders fordeling på de nævnte kategorier. Den primære forskel er bogbinderi, der udgør en større andel af respondenternes uddannelsessteder, og kombinationsvirksomheder der udgør en mindre andel.

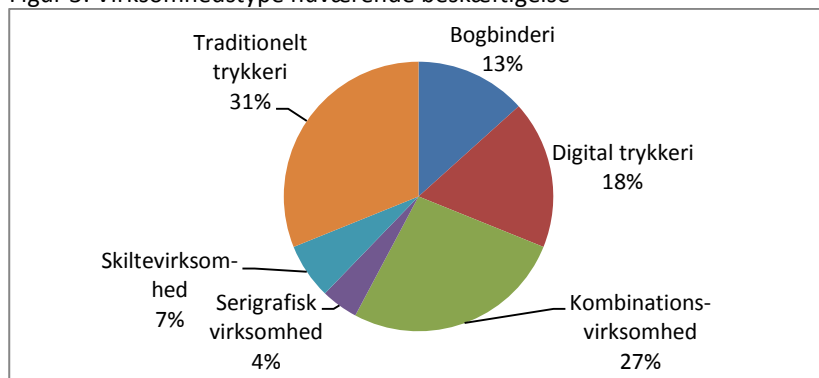
Virksomhedstypen kombinationsvirksomhed skal forstås som en kombination af to eller flere af de øvrige virksomhedstyper. Ved afkrydsning i kategorien er respondenterne blevet bedt om at beskrive den konkrete kombination, for eksempel trykkeri med færdiggørelse, traditionelt trykkeri med digitaltryk eller andet.

De fleste respondenter har besvaret spørgsmålet og angivet følgende eksempler på kombinationsvirksomheder:

- Digitaltrykkeri/printvirksomhed, serigrafisk virksomhed
- Digitaltryk, arkoffset, storformat, efterbehandling
- Inline flexo og inkjet til etiketproduktion
- Flexo, dybtryk, laminering
- Serigrafi, storformatsprint, 3D-afdeling (skilte), færdiggørelse og tekst-logo
- Skiltevirksomhed, digitaltrykkeri/printvirksomhed, serigrafisk virksomhed
- Traditionelt trykkeri, bogbinderi
- Traditionelt trykkeri med bogbinderi og lidt digitaltryk
- Traditionelt trykkeri, digital trykkeri
- Traditionelt trykkeri med bogbinderi og serigrafisk virksomhed
- Trykkeri med færdiggørelse og kartonnage
- Trykoffset, digital print, 'let' bogbinderi

Nedenstående figur viser virksomhedstype for grafiske teknikere beskæftigede inden for branchen.

Figur 3: Virksomhedstype nuværende beskæftigelse

Antal respondenter i alt: 45 personer, heraf fordelt på bogbinderi (6), digitaltrykkeri/printvirksomhed (8), kombinationsvirksomhed (12), serigrafisk virksomhed (2), skiltevirksomhed (3) og traditionelt trykkeri (14).

Den procentvise fordeling på virksomhedstyper for beskæftigede inden for branchen følger i hovedtræk fordelingen på virksomhedstyper for uddannelsessted. De væsentligste ændringer er i kategorien serigrafisk virksomhed, hvor kun 4 % af de beskæftigede arbejder i dag, mens 15 % blev udlært fra en serigrafisk virksomhed. 18 % af de beskæftigede arbejder i virksomhedstypen digitaltrykkeri/printvirksomhed, mens kun 8 % blev udlært fra denne type virksomhed.

Årsagen kan være, at denne type virksomheder ansætter forholdsmæssigt flere end de uddanner, men kan også være udtryk for en generel udvikling i branchen hen i mod højere grad af digitalisering i løbet af den periode, som undersøgelsen dækker.

Bevægelse mellem virksomhedstyper

Uddannelsen giver mulighed for den brede almene og faglige indlæring, som skoleuddannelsen kan give, kombineret med en praktisk oplæring inden for virksomhedens faglige specialisering. Den bredde i produktionsformer, udstyr og arbejdsfunktioner, som uddannelsen forudsættes at tilføre den uddannede, vurderes løbende i forhold til beskæftigelsesområdet og beskæftigelsesmulighederne. Traceundersøgelsen har derfor haft særligt fokus på, om uddannelsesstedet som virksomhedstype giver særlige muligheder, alternativt begrænsninger i forhold til at opnå beskæftigelse bredt inden for det forventede beskæftigelsesområde, herunder se på de arbejdsfunktioner de beskæftigede varetager i deres nuværende job.

Forud for undersøgelsen gav repræsentanter fra skolerne udtryk for en antagelse om, at de uddannede kun med besvær skifter mellem de forskellige spor eller specialer, som virksomhederne repræsenterer. Eksempelvis om en grafisk tekniker uddannet fra et bogbinderi eller digitaltrykkeri opnår beskæftigelse i et traditionelt trykkeri eller anden virksomhedstype. Skolerne har derfor anbefalet at undersøge, om de grafiske teknikere foretager et skifte i virksomhedstype og hvilke arbejdsfunktioner, de varetager som uddannede.

I analysen er der set på, om der er sammenhæng mellem type af uddannelsessted og beskæftigelsessted, herunder hvilke arbejdsfunktioner den grafiske tekniker varetager i sin nuværende beskæftigelse.

Nedenstående oversigt viser, hvilken virksomhedstype uddannelsesstedet udgjorde, samt efterfølgende hvilke virksomhedstyper respondenterne nu er beskæftiget i.

Virksomhedstype uddannelsessted	Virksomhedstype nuværende beskæftigelse	Antal respondenter
Bogbinderi		7
	Bogbinderi	5
	Kombinationsvirksomhed	2
Digitaltrykkeri/printvirksomhed		4
	Digitaltrykkeri/printvirksomhed	4
Kombinationsvirksomhed		12
	Digitaltrykkeri/printvirksomhed	2
	Kombinationsvirksomhed	9
	Traditionelt trykkeri	1
Serigrafisk virksomhed		3
	Kombinationsvirksomhed	1
	Serigrafisk virksomhed	2
Skiltevirksomhed		3
	Skiltevirksomhed	3
Traditionelt trykkeri		16
	Bogbinderi	1
	Digitaltrykkeri/printvirksomhed	2
	Traditionelt trykkeri	13
I alt		45

Hvor virksomhedstypen for uddannelsesstedet er en anden type end den virksomhedstype, respondenterne aktuelt er beskæftiget i, er der tale om bevægelse fra en virksomhedstype til en anden. Således har 20 % (9) skiftet virksomhedstype efter endt uddannelse.

Resultatet er tilfredsstillende i forhold til formålet med uddannelsen, omend den konkrete bevægelse mellem virksomhedstyper ikke er overraskende. Mere end en fjerdedel er uddannet i en kombinationsvirksomhed med en heraf følgende variation i produktionsformer og arbejdsfunktioner. Bevægelsens omfang kan i et vist omfang være påvirket af, at jobskiftemulighederne har været begrænset i den periode, undersøgelsen dækker. Skolernes undervisning, og virksomhedernes oplevelse af en uddannelse, der skaber en fleksibel og kompetent arbejdskraft, udvikles desuden løbende og især inden for de seneste år.

De beskæftigedes bevægelse mellem virksomhedstyper kan ikke vurderes isoleret, men må nødvendigvis ses i sammenhæng med de arbejdsfunktioner, uddannelsen giver den grafiske tekniker mulighed for at varetage, også på sigt. En uddybning af de arbejdsfunktioner, den grafiske tekniker kan varetage og får mulighed for at varetage som beskæftiget, er derfor relevant.

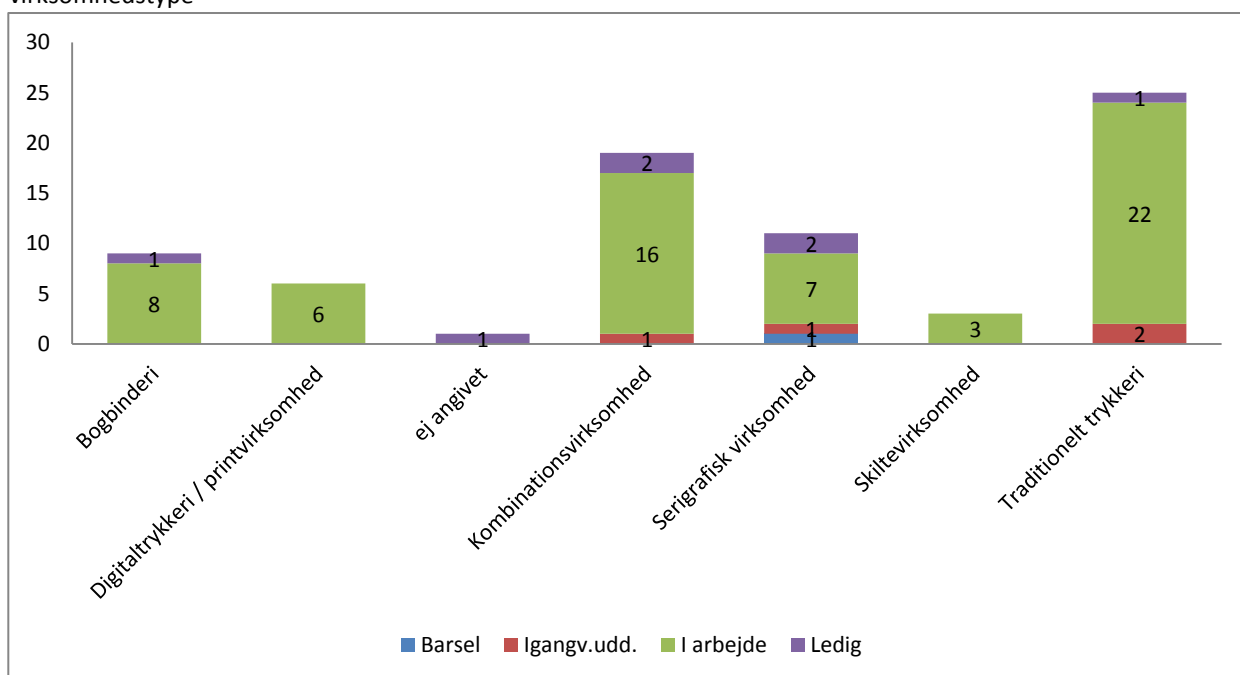
I undersøgelsen er der ikke spurgt til arbejdsfunktioner på uddannelsesstedet. Sammenligningen mellem uddannelsessted og beskæftigelsessted, og vurderingen af i hvilket omfang, de beskæftigede har bevæget sig mellem virksomhedstyper, beror på en forudgående antagelse om, hvilke arbejdsfunktioner eleven har udført eller har haft mulighed for at udføre i løbet af uddannelsen.

Analysen viser, at der er sket en bevægelse mellem typer af virksomheder, og at bevægelsen overvejende følger det spor, den grafiske tekniker starter i som elev. Den viser også, at uddannelsen som forventet åbner for beskæftigelse inden for flere virksomhedstyper og dermed forskellige arbejdsfunktioner. Der er ikke grundlag for at sige, om bestemte virksomhedstyper genererer specifikke arbejdsfunktioner.

Ledighed og uddannelse i forhold til virksomhedstyper

I analysen er der set på, hvilke virksomheder de ledige kommer fra, og hvilke virksomheder, erhvervsuddannede, der angiver at være i anden uddannelse eller under videreuddannelse, kommer fra. Med anden uddannelse menes ikke AMU-kurser. Et forbehold er, at analysen er baseret på relativt små tal, om end svarprocenten indikerer, at der er sandsynlighed for, at resultaterne svarer til forholdene for samtlige uddannede.

Figur 4: Antal personer fordelt på beskæftigelse, ledighed og uddannelse med udgangspunkt i uddannelsesstedets virksomhedstype

Af alle respondenter er 62 (84 %) i arbejde, 7 (10 %) er ledige, 4 (5 %) er i gang med anden uddannelse og angiver dette som deres hovedbeskæftigelse, mens 1 person (1 %) er på barsel. Ovenstående viser i antal, hvordan det er gået uddannede fra forskellige virksomhedstyper. Alle uddannede fra digitaltrykkeri/printvirksomhed og skiltevirksomhed er i arbejde. Procentmæssigt er der højest ledighed blandt grafiske teknikere uddannet i en serigrafisk virksomhed (18 %), næstefter følger respondenter uddannet i bogbinderi (11 %) og kombinationsvirksomhed (10 %). Af de uddannede fra traditionelt trykkeri er kun 4 % ledige.

Anden uddannelse eller videreuddannelse som hovedbeskæftigelse findes hos 7 % af de uddannede fra kombinationsvirksomheder, 9 % blandt uddannede fra serigrafisk virksomhed, mens 8 % er uddannet i traditionelt trykkeri. Tallene er små, og en signifikant tendens kan derfor være svær at fastslå.

Arbejdsfunktioner for de beskæftigede

I spørgeskemaet havde respondenterne mulighed for at angive, hvilken eller hvilke arbejdsfunktioner de varetager som beskæftigede inden for branchen. Kategorien var åben, så respondenterne med egne ord har kunnet beskrive arbejdsfunktionen. Det er disse betegnelser, der er gengivet.

Ikke alle har valgt at skrive arbejdsfunktion på svarskemaet og er nedenfor registreret som ikke angivet.

Virksomhedstype beskæftigelse	Arbejdsfunktion	Antal respondenter
Bogbinderi		
	Bogbinder, maskinoperatør, helbind, hardcover, bind-samler, arbejder i boggaden, optagning og 3-kniv	4
	Betjener falsemaskiner	1
	Klæbebinder	1
Digital trykkeri / printvirksomhed		
	Digital print	1
	Klargøring af filer + storformatprint	1
	Print og klarlægning af variabel data	1
	Printer og gør filer klar fra kunden	1
	Printoperatør, dtp, design af flag, produktion af flag, print, skæring og lagerarbejde	1
	Produktionschef inden for digital bogproduktion	1
	(Ikke angivet)	2
Kombinationsvirksomhed		
	Ark offset – bogbind – serigrafi	1
	Digital storformat og serigrafi	1
	Digitaltryk og færdiggørelse	1
	Offsettrykker / bogbind	1
	Offsettrykker / kobbertrykker	1
	Produktionsansvarlig	1
	Serigrafi og storformatsprint	1
	Storformatprint	1
	Trykker	3
	(Ikke angivet)	1
Serigrafisk virksomhed		
	Produktionsansvarlig, på tegnestue, produktion og med produktet fra start til slut	1
	Tryk, farveblanding, påvarmning	1

Skiltevirksomhed	
Print/færdiggørelse	2
Selvstændig	1
Traditionelt trykkeri	
Bogbinder	1
Flexotrykker og dybtryk	2
Flexotrykker og Braille (blindskrift)	1
Betjener 6-farvet UV offsetmaskiner til metalemballage	1
Grafisk trykker	1
Offsettrykker og medhjælp i bogbinderi	2
Trykker	2
Trykker etiketter på UV flexomaskine	1
(Ikke angivet)	3
Samlet	45

Besvarelsene viser bredde i de beskæftigedes arbejdsfunktioner generelt og inden for kategorierne. Da kategorien for besvarelse var åben, kommer hele bredden ikke nødvendigvis med. Nogle udtrykker sig kortfattet med en fagbetegnelse, mens andre skriver mere uddybende. For eksempel beskriver en grafisk tekniker sine arbejdsfunktioner på denne måde:

"Jeg står ved en SM 74 (arkoffset) og til tider ved bogbindafdelingen. Vi skiftes om diverse områder, så alle ved hvordan man arbejder ved de forskellige maskiner."

Nuværende beskæftigelsessituation

Undersøgelsens formål var blandt andet at få et billede af de grafiske teknikeres nuværende beskæftigelsessituation, både inden for og uden for branchen og graden af beskæftigelse. Med en svarprocent på 50 % antages undersøgelsens resultater at give et retvisende billede af de grafiske teknikeres beskæftigelse, ledighed og øvrig status.

Beskæftigelsessituation alle respondenter

Af alle 74 respondenter er 62 personer (84 %) i arbejde, 7 (10 %) er ledige, 4 (5 %) er i gang med anden uddannelse og angiver dette som deres hovedbeskæftigelse, mens 1 person (1 %) er på barsel. Beskæftigelsesgraden vurderes som værende høj og svarer til den senest udmeldte beskæftigelsesfrekvens for uddannelsen¹.

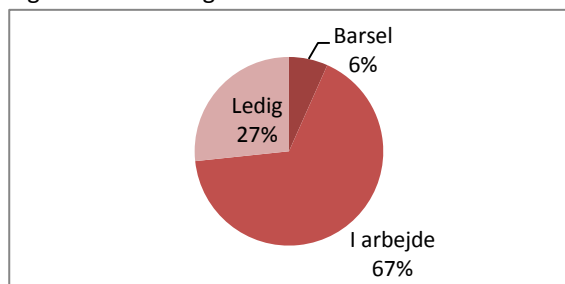
Flere respondenter angiver både at være i arbejde og i gang med anden uddannelse eller videreuddannelse. Således når uddannelsesprocenten samlet op på 16 % (12 personer), hvoraf 4 personers hovedbeskæftigelse er anden uddannelse eller videreuddannelse.

58 % af alle respondenter angiver at have fået arbejde som grafisk tekniker umiddelbart efter endt uddannelse, mens 3 % fik job efter 3 måneder, 6 % efter 6 måneder og 4 % efter 12 måneder. 1 % svarer ikke på spørgsmålet. 28 % svarer, at de ikke har arbejdet som grafisk tekniker, hvilket vurderes at være en relativ stor andel.

¹ Beskæftigelsesfrekvensen i et givent år dækker over elever, der har afsluttet en erhvervsuddannelse to år tidligere og deres beskæftigelse året før. Beskæftigelsesfrekvensen udmeldes af Ministeriet for Børn og Undervisning.

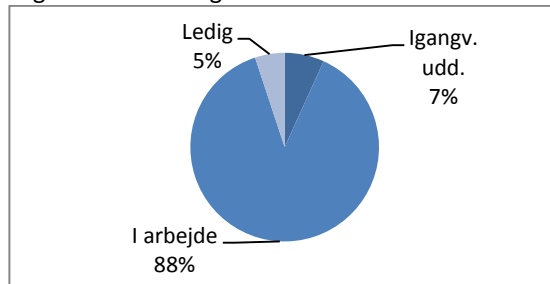
Beskæftigelsessituation kønsopdelt

Figur 4a: Beskæftigelse kvinder

Antal respondenter i alt: 15 personer, heraf 1 på barsel, 10 i beskæftigelse og 4 ledige.

Figur 4b: Beskæftigelse mænd

Antal respondenter i alt: 59 personer, heraf 4 med videreuddannelse som hovedbeskæftigelse, 52 i arbejde og 3 ledige.

Beskæftigelsessituationen er tydeligvis forskellig fordelt på køn. Blandt kvinderne er hele 27 % ledige, mens kun 5 % af mændene er ledige. Ingen kvinder angiver videreuddannelse eller anden uddannelse som hovedbeskæftigelse, mens det gælder for 7 % af mændene.

Procentvis er der dermed væsentligt flere ledige kvindelige grafiske teknikere end mandlige.

Beskæftigelse inden for branchen

Af de 84 % af respondenterne, der i arbejde, er 73 % beskæftiget inden for den grafiske branche. Af de beskæftigede inden for branchen er 28 (62 %) fortsat i uddannelsesvirksomheden, mens 17 (38 %) er beskæftiget i en anden virksomhed inden for branchen. De virksomhedstyper, de grafiske teknikere er beskæftiget i inden for branchen, fremgår af figur 2.

Beskæftigelse uden for branchen

17 (27 %) af alle beskæftigede er i arbejde uden for branchen inden for et bredt spektrum af jobs i social- og sundhedssektoren, jobs som procesoperatør, serviceassistent, inden for autobranschen og metalindustrien, til selvstændig kunstner. Ca. halvdelen af de beskæftigede uden for branchen beskæftiger sig med salg af udstyr til den grafiske branche og betjening af maskiner inden for andre brancher.

Ledighed og forventning til fremtiden som grafisk tekniker

7 (10 %) af de uddannede grafiske teknikere er ledige og har gennemsnitligt været ledige i knap 7 måneder. 10 respondenter (14 %) angiver enten direkte (har uopfordret skrevet kommentar på spørgeskemaet) eller indirekte (har været ledige fra 6 måneder og opefter) at have haft svært eller endda meget svært ved at få job i branchen.

14 (19 %) af alle respondenter er enten ledige, beskæftiget i anden branche eller under uddannelse og svarer, at de ikke forventer at få arbejde som grafisk tekniker.

En grafisk tekniker, der i dag er i fast arbejde, skriver om sin vej til fast job:

"Har arbejdet fire forskellige steder siden jeg blev udlært (alle som grafisk tekniker) efter endt læretid og er nu fastansat som trykker. Har sendt over 200 ansøgninger, uopfordret, siden jeg blev udlært. Det har været meget svært at få job som trykker."

Ikke at have opnået beskæftigelse som grafisk tekniker, opfattes ikke nødvendigvis negativt. En respondent, der i dag arbejder som sælger inden for den grafiske branche, skriver således:

"Har kun brugt uddannelsen som et springbræt til mit drømmejob. Altså for at få indsigt i branchen. Jeg arbejdede som grafisk tekniker i 2-3 år, før jeg startede på uddannelsen."

Anden uddannelse, videreuddannelse

12 (16 %) af alle respondenter angiver at være i gang med anden uddannelse eller videreuddannelse, for 4 (5 %) er det deres hovedbeskæftigelse.

Oversigt over uddannelsesstyper:

Uddannelse	Antal respondenter
Bygningsmaler	1
Det Royale Kunstakademi Holland	1
Diplomingeniør (maskiningeniør)	1
Hf enkeltfag	2
HGV (kontor, handel, butik)	1
Industrioperatør	1
Mediegrafiker	1
Medieproduktion og ledelse - Mediehøjskolen	2
Mekaniker	1
VUC lærerpakke	1
I alt	12

Efteruddannelse

11 (15 %) af alle respondenter angiver at have taget efteruddannelse (AMU kurser og lignende). På spørgeskemaet blev respondenterne bedt om selv at angive titel på kurset og følgende kursustyper er angivet:

Efteruddannelse	Antal kurser
Digital printoperatør	6
Grafisk design og produktion	1
Digitaltryk	1
GA lederkursus	1
Adobe CS5 pakke kursus	1
Truckcertifikat	2
I alt	12

Halvdelen af de respondenter, der har taget et efteruddannelseskursus, har gennemført et digital printoperatørkursus.

Kun 1 respondent angiver at have deltaget i mere end et efteruddannelseskursus. Nogle respondenter uden gennemførte kurser angiver, at de ønsker efteruddannelse, men at enten de selv eller virksomheden ikke økonomisk har mulighed for det. En efterspørger specialisering (bogbind), og andre ønsker mere information om efter- og videreuddannelsesmuligheder.

Spørgeskemaet giver mulighed for at angive særlige kursusbehov, en mulighed ingen har benyttet sig af. Årsagen kan være, at der er tale om relativt nyuddannede, og at de endnu ikke har viden eller ved hvor information om det reelle udbud findes. På den anden side siger det noget om behovet for information og eventuelt en målrettet indsats over for både beskæftigede og ledige.

GVU-elever

Der er i perioden uddannet 14 grafiske teknikere under ordningen for grundlæggende voksenuddannelse². I forbindelse med undersøgelsen var de et ønske om at få specifik viden om de GUV-uddannede i forhold til beskæftigelse mv. Spørgeskemaet gav derfor mulighed for at angive, om man er uddannet under GUV-ordningen.

Hele 15 personer eller 20 % af respondenterne har angivet at være GUV-uddannet, men reelt er det kun 3 respondenter, der har været GUV-elev. Størsteparten af respondenterne har anført navn og adresse på spørgeskemaet og ved at sammenholde den totale liste over uddannede i perioden med besvarelserne inden for denne kategori, fremkommer forskellen. Spørgsmålet er således opfattet anderledes end tiltænkt, muligvis som en mulighed for angive at have været voksenlærling eller over 25 år.

Undersøgelsen giver derfor ikke mulighed for at udlede noget om, hvordan det er gået gruppen af GUV-uddannede.

De 3 respondenter fordeler sig på 1, der arbejder i traditionelt trykkeri, 1 er beskæftiget uden for branchen og 1 er ledig.

² Grundlæggende voksenuddannelse for voksne kort uddannede eller personer med en forældet erhvervsuddannelse.

Respondenternes kommentarer

Spørgeskemaet gav mulighed for at angive yderligere kommentarer. En del har benyttet sig af muligheden for at give udtryk for sin holdning til uddannelsen eller den situation, man befinder sig i i forhold til uddannelsen. Nedenfor er gengivet nogle af kommentarerne.

"Det er en god uddannelse."

"Jeg vil mene at uddannelsen er god for den grafiske branche. Da jeg selv prøvede tryk og bogbinddelen i min læretid gav det mig et større indblik i hvad selve faget går ud på. Synes også det har hjulpet mig til at blive en bedre trykker."

"Jeg har planer om at prøve noget andet. Men jeg er ikke på nuværende tidspunkt sikker på om det bliver en form for videreuddannelse."

"Arbejder hos (virksomhedens navn), som udvikler sig hele tiden. God arbejdsplads, men mangler mulighed for videreuddannelse eller kursus."

"Synes at bogbind er ved at "dø" på skolerne. Vi har en lærling nu som skal på specialefag i serigrafisk pga. der ingen andre bogbindere er. Synd for faget."

"Har kun brugt uddannelsen som et springbræt til mit drømmejob. Altså for at få indsigt i branchen. Jeg arbejdede som grafisk tekniker i 2-3 år, før jeg startede på uddannelsen."

"Der er ingen tillid til uddannelsen."

"Efter endt uddannelse kunne jeg ikke få arbejde inden for faget og måtte begynde på noget andet, selvom jeg meget gerne ville have arbejdet som grafisk tekniker."

"Der burde være mere fokus på, hvad vi kan videreuddanne os til."

"Jeg kunne godt tænke mig at videreuddanne mig. Men jeg tror ikke jeg kan få råd til det."

"Jeg arbejdede i et bogbinderi, efter at jeg blev udlært, og var der i et års tid, inden jeg blev fyret pga. lav ordretilgang."

"Jeg synes uddannelsen var for lang det skal maks. tage 2 år! Jeg tog uddannelsen for og forbedre mine chancer for at få job i den grafiske branche. Fik skåret 1 år af uddannelsen ellers havde jeg valgt designteknolog i stedet. Slå uddannelserne sammen!"

"Der burde være MEGET mere opsyn med lærepladserne og elevens trivsel! Min læreplads var mildest talt forfærdelig og hvis jeg ønskede at fuldende uddannelsen måtte jeg bare finde mig i det!"

Sammenfatning

Da grafisk teknikeruddannelsen blev etableret, var formålet at øge den grafisk uddannede medarbejders fleksibilitet og beskæftigelsesmuligheder. Med en øget digitalisering af tryk- og printprocesser var der desuden en forventning om at kunne uddannelsesdække nye områder. Traceundersøgelsen viser, at målsætningen med uddannelsen er nået. Undersøgelsens resultater udgør dermed et værdifuldt bidrag til den løbende evaluering og udvikling af uddannelsen, herunder den igangværende revision af uddannelsen. Resultatet af traceundersøgelsen kan danne baggrund for at promovere uddannelsen over for virksomheder, kommende elever og deres forældre.

Undersøgelsen viser, at der er mange fagprofiler som grafisk tekniker, og at der er bredde i arbejdsfunktioner og virksomhedstyper. Særligt virksomhedstyper som traditionelt trykkeri og kombinationsvirksomhed uddanner grafiske teknikere, men også bogbinderi og serigrafisk virksomhed uddanner en relativt stor andel. Til gengæld sker der en bevægelse fra sidstnævnte virksomhedstype, når det gælder beskæftigelse. Færre er beskæftiget i serigrafisk virksomhed sammenlignet med andelen af uddannelsessteder, mens især digital trykkeri-/printvirksomhed har glæde af at ansætte flere uddannede grafiske teknikere end de uddanner. Det er formentlig et udtryk for en generel udvikling i branchen hen i mod højere grad af digitalisering i løbet af den periode, som undersøgelsen dækker.

Traceundersøgelsen har haft særligt fokus på, om uddannelsesstedet som virksomhedstype giver særlige muligheder, alternativt begrænsninger i forhold til at opnå beskæftigelse bredt inden for det forventede beskæftigelsesområde, herunder se på de arbejdsfunktioner de beskæftigede varetager i deres nuværende job.

Undersøgelsen viser, at uddannelsen som forventet åbner for beskæftigelse inden for flere virksomhedstyper og dermed forskellige arbejdsfunktioner. Skolernes antagelse om, at de uddannede kun med besvær skifter mellem de forskellige spor eller specialer, som virksomhederne repræsenterer, har vist sig ikke at holde. En femtedel er beskæftiget inden for en anden virksomhedstype end uddannelsesstedet, om end den konkrete bevægelse mellem virksomhedstyper ikke er overraskende. Mere end en fjerdedel er uddannet i en kombinationsvirksomhed med heraf følgende variation i produktionsformer og arbejdsfunktioner.

Undersøgelsens formål har blandt andet været at få viden om de grafiske teknikeres nuværende beskæftigelses-situation, både inden for og uden for branchen. Med en svarprocent på 50 % antages undersøgelsens resultater at give et retvisende billede af de grafiske teknikeres beskæftigelse, ledighed og øvrig status.

Beskæftigelsen blandt de uddannede grafiske teknikere vurderes på baggrund af undersøgelsen at være høj, idet 84 % er i arbejde, heraf 74 % beskæftiget inden for den grafiske branche. En beskæftigelse på 84 % svarer til den af ministeriet senest udmeldte beskæftigelsesfrekvens for uddannelsen. Til gengæld er der en klar kønsforskel i ledighed. Mens ledigheden for hele respondentgruppen er 10 %, viser en opgørelse på køn, at 27 % af kvinderne er ledige, og kun 5 % af mændene er det.

En relativ stor andel af de grafiske teknikere (16 %) er i gang med anden uddannelse eller videreuddannelse, heraf 5 % som hovedbeskæftigelse. 11 % er således både under uddannelse og i arbejde. 15 % af alle respondenter angiver at have taget forskellige former for efteruddannelse, heraf halvdelen i form af et printoperatørkursus.

September 2012

Kære grafisk tekniker,

For 6 år siden startede de første elever på grafisk teknikeruddannelsen. Siden er næsten 160 elever blevet uddannet.

Grafisk Uddannelsesudvalg, der er fagligt udvalg for uddannelserne grafisk tekniker og mediegrafiker, er interesseret i at vide, hvordan det er gået jer i forhold til beskæftigelse. Vi vil for eksempel gerne vide, hvilken type virksomhed du arbejder på, om du er i arbejde, hvor hurtigt du kom i arbejde efter, at du var udlært, eller om du er i gang med noget helt andet.

Dit svar har stor betydning for Grafisk Uddannelsesudvalg, fordi det kan danne grundlag for det videre arbejde og for udvikling af uddannelsen.

Vi vil derfor bede dig om at afsætte tid til at besvare vedlagte spørgeskema og returnere det udfyldte skema i svarkuverten.

Dit svar skal være os i hænde **senest mandag den 15. oktober 2012**.

Bemærk!

Der trækkes lod blandt de første 100 modtagne besvarelser om en iPad. Ønsker du at deltage i lodtrækningen, gælder det derfor om at være hurtig og ikke mindst huske at skrive afsendernavn og adresse på din besvarelse.

For øvrige besvarelser gælder naturligvis, at besvarelserne behandles anonymt.

Spørgsmål vedrørende spørgeskemaet kan rettes til Grafisk Uddannelsesudvalg, att. Ida Andrén Hagmayer, tlf. 33 11 45 11 eller iah@grafiske-uddannelser.dk.

Med venlig hilsen

Ida Andrén Hagmayer
Grafisk Uddannelsesudvalg

Undersøgelse af grafiske teknikeres beskæftigelse

September 2012

- Køn**
- Kvinde
 - Mand

Hvornår er du udlært?

- 1. halvår 2009
- 1. halvår 2010
- 1. halvår 2011
- 1. halvår 2012
- 2. halvår 2009
- 2. halvår 2010
- 2. halvår 2011
- 2. halvår 2012

Hvilken virksomhed er du udlært fra?

- Skiltevirksomhed
- Traditionelt trykkeri (offset, heatset, flexo mv.)
- Digitaltrykkeri / printvirksomhed
- Bogbinderi
- Serigrafisk virksomhed
- Kombinationsvirksomhed

Ved kryds i *kombinationsvirksomhed*, skriv hvilken kombination af ovenstående der er tale om, f.eks. trykkeri med færdiggørelse, traditionelt trykkeri med digitaltryk eller andet:

Din beskæftigelse i dag

- Jeg er fortsat beskæftiget i virksomheden, hvor jeg var i lære.
- Jeg er beskæftiget i en anden virksomhed inden for branchen.

- Skiltevirksomhed
- Traditionelt trykkeri (offset, heatset, flexo mv.)
- Digitaltrykkeri / printvirksomhed
- Bogbinderi
- Serigrafisk virksomhed
- Kombinationsvirksomhed
- Anden. Angiv hvilken type virksomhed _____

Hvilke arbejdsfunktioner varetager du i virksomheden?

- Jeg er i arbejde *uden for* branchen.

Hvilken branche? _____

- Jeg er ledig. Hvor længe har du været ledig? _____

Jeg er i gang med videreuddannelse eller anden uddannelse.

Hvilken uddannelse? _____

Andet (barsel, værnepligt, orlov mv.) _____

Hvornår fik du første gang arbejde som grafisk tekniker?

Umiddelbart efter jeg var udlært

Inden for 3 måneder

Inden for 6 måneder

Inden for 9 måneder

Inden for 12 måneder

Efter 12 måneder. Hvor lang tid gik der? _____

Jeg har ikke arbejdet som grafisk tekniker

Jeg forventer ikke at få arbejde som grafisk tekniker

Er du uddannet som GUV-elev (grundlæggende voksenuddannelse)?

Ja Nej

Har du taget efter- eller videreuddannelse?

Ja 1-2 kurser/fag 3-4 kurser/fag 5 kurser/fag eller derover

Hvilke kurser/fag? _____

Er der AMU-kurser, du efterspørger? _____

Nej, jeg har ikke benyttet mig af efter- eller videreuddannelse

Eventuelle kommentarer:

Ønsker du at deltage i lodtrækningen om en iPad, så skriv:

Navn _____

Adresse _____